

tárörvidék (1,398,000 b. a), Steierország (1,366,000 b. akóval), Dalmácia (1,337,000 b. akóval). Erdélyország (1,174,000 b. akóval) és Morvaország (1,040,000 b. akóval). — Ezen számok után egy kat. hold szőlőre 25 akó átlagtermés és minden lakosra 36 pint lehetséges fogyasztás vehető fel.

A borkivitel aránylag csekély, és különösebben csak a dalmát és egyéb tenger melléki borokra terjeszkedik.

Gyümölcsbor legnagyobb mennyiségben Felső-Ausztria, Tirol és Voralberg, azután Karintiában, — még szerpedig különösebben Gácsországban állítatik elő, bizonyos adataink ezen termelések mértékére nézve azonban nem léteznek. Ugyanez áll az eczetermesztésre nézve; ámbár bizonyos, hogy ez mind önálló iparágak, mind sok gyárak, mind végre számos magángazdák által (különbféle hulladékok értékesítésére) igen nagy mennyiségekben előállítatik.

Jövő füzetünkben az állattenyésztési viszonyokra vonatkozó főbb adatokat fogjuk közölni.

S. P.

A tölgyshangok nevelése és kiültetése.

Suhángoknak (Heister) nevezzük a faiskolában nevelt 8—14' magasságu és 1—1½" vastagságu csemetéket.

Sok esetben csak a suhángültetés biztosítja a kívánt sikert. A 10 és több éves fiatalosokban lévő hézagokat csak suhángokkal lehet kiültetni; apróbb csemeték nem bírván gyorsan növvő környezetekkel lépést tartani, hátramaradnának s elnyomatnának; ha a fiatalosok ezenkívül legeltetnek, akkor a legelő marha által való károsítást kikerülendő, a hézagokat épen csak suhángokkal lehet beültetni. Egyáltalában oly helyeken, hol a kiültetett csemeték az emberek, vadak, és legelőmarhák károsításának inkább ki vannak téve, u. m. legelőkön, réteken, szántóföldek szélein, a községek határán, utak mellett, folyók partjain, egyedül a suhángültetés vezethet eredményre, mely látszólagos költségessége mellett, tekintve a biztos sikert, ily körülmények közt minden más ültetési módnál olcsóbb.

Hazánkban ezen ültetési módnak szerfelett nagy tere lévén, elmondjuk röviden a tölgyshangok nevelése és kiültetése körül követendő egyszerű eljárást.

Nagy figyelmet kell fordítani a vetényágyak s a faiskola talajá-

nak előkészítésére, megforgatására, melynek helyes kivitelétől függ a megfelelő siker. E célra a választott tér hosszában vagy széltiben egy 18"-nyi széles és 12"-nyi mély árok ásatik, ezen árok tőszomszédságában hasonló szélességű pászta ásóvágással jelöltetik ki; ezen pásztának felső rétege 3"-nyire leásatik s a nyílt árok fenekére hányatik, mégpedig ha gyepes volna, úgy, hogy gyepes oldala az árok fenekére jusson; a többi 9" mélységű föld azután a nyílt árok kitöltésére szolgál. Az így keletkezett új árok mellett ismét egy 18"-nyi pászta jelöltetik ki s ebből a föld a leírt rendben és módon a nyílt árokba hányatik, s így tovább, még az egész kijelölt tér meg van forgatva. Ezen munka mellett folytonos és szigorú felügyelet szükséges, nehogy a munkások a forgatást hanyagul és tökéletlenül végezzék.

Ha a föld nincs bokrokkal benőve s a talajgyökértől s egyéb akadálytól ment, akkor a forgatás catást. holdanként mintegy 27 ftba kerül, föltéve, hogy a napszám 40—45 krnál nem magasabb.

Az így 12"-nyire egyenlően megforgatott talaj termékenyebb része a mélységbe jut ugyan, de a felsőbb terméketlen réteg a lég behatása következtében termékenyebbé válik. E forgatásnak még azon előnye is van, hogy a dudva és gyom magvastól mindenestől a mélységbe jut, minek következtében a vetényágyakat a gyom nem veti fel oly hamar s azok tisztántartása nem kerül annyiba.

Földolog azonban, hogy a tér megforgatása a használat előtt több, vagy legalább egy évvel történjék s hogy a megmunkált terület ez idő alatt valahányszor kizöldül, 6"-nyire mindig felszántassék.

A vetőmakk szedésére szinte nagy figyelmet kell fordítani, fel kell ugyanis tennünk, hogy a makk bizonyos tekintetben az anyafa tulajdonságait tovább terjeszti; ennek következtében a vető makkot csak a legszálasabb, legegészségesebb és legszabályosabb növésű fák-ról kell szedni, s a szedett makk közül is csak a legszebbeket vetésre használni. Nem elégséges egyáltalában csak a legszebb makkot kiválogatni, mert tudjuk, hogy ilyeneket sokszor egészségtelen törpe fák is teremnek.

Miután az előkészített tér még egyszer felszántatott s jól megboronáltatott, azon 14" távolságban 2" mély barázdák huzatnak s ezekbe a makkok mindjárt beszedésök után tehát még ősszel egymástól 2" távolságra hegyes végökkel lefelé szuratnak s 2"-nyire földdel befödetnek.

A vetésre következő év július havában, midőn a fiatal növénykék már néhány levéllel birnak, megkezdetik alkalmas időben a gyom-

lálás szeptember havában ismételtetik, mindig figyelemmel lévén arra, hogy a gyom a vetényágyakat el ne lepje.

A második évi tavaszi és nyári munka szinte csak a szükséges gyomlálásból áll. Ez év őszén, legkésőbb október végén, midőn a kis csemeték már 2 évesek s 15—18" magasak, átültetnek a vetényágyakból a faiskolába. Az ebbeli eljárás a következő: a csemeték ásó segítségével kiméletesen a földből kiemeltetnek, szivgyökereik 6—8 hüvelyknyire éles késsel vagy venyigeollóval megkurtítatnak, s a jól munkált faiskola földjébe, 14" sortávban s a sorokban egymástól 10—12" távolságban elültetnek. A csenyevész vagy nem ép gyökérzetű csemeték ez alkalommal eldobatnak.

Sokan azt tartják, hogy a szivgyökér megkurtítása a fa későbbi fejlődésének, különösen pedig a hossznövésnek hátrányára van. A tapasztalás azonban azt mutatja, hogy azon csekély kár, mely a szivgyökér megkurtítása által történhetnék, e műtét előnyei által dusan ki van pótolva. A sziv- vagy karógyökér főképen a fának a talajban való megerősítésére szolgál s a növény táplálásában igen kevés része van. A megkurtítás következtében több oldalgyökerek fejlődnek s ezek annál erősebbek lesznek, mennél közelebb vannak a föld felületéhez. Az így létrejött dus gyökérzet nemcsak hogy jobban táplálja a növényt, de annak erős állást is ad, a mi abból is kitetszik, hogy az ültetett tölgyerdőkben sincs több széldöntött fa, mint a vetés után nevelt tölgy-szálerdőkben.

Az így beültetett tért két éven át szorgalmasan gyomlálni és porhanyítani, a szabálytalanul növe ágakat pedig lenyesni kell. A csemeték ekkor már 4 évesek lévén, s igen sűrűn állván, ismét, de már nagyobb távolságban egymástól átültetnek. Az elővigyázattal s ha csak lehet földestől kiszedett csemeték oldalgyökerei megmetsetnek, s ennek megfelelőleg a csemeték koronái is megnyesetnek. Az elültetés a jól porhanyított talajban 30" hármass kötelékben történik.

Ezután két éven át, évenként kétszer kell, de csak száraz időben kapálni. Ezen idő után az ültetvény már oly sűrű, hogy a lehulló lomb a további tisztítást és kapálást fölöslegessé teszi.

Midőn a csemeték 8—9 évesek, már akkor egész kifejlett suhángok, mert 8—14 lábnyi magasak s a szabadba való kiültetésre tökéletesen alkalmasak.

Nagy gondot kell fordítani azonban a faiskolának ezen utolsó 4—5 évi időközben való ápolására, a mi a soroknak évenkénti ha le-

het kétszeri átvizsgálásában, ez alkalommal a szabálytalanul növényágak vagy villás csucok eltávolításában, s eleinte, különösen ha az időjárás száraz, a föld porhanyításában áll.

A tavaszi (márczius április) átvizsgálás alkalmával a nyeseóllóval vágatnak az ágak, nyáron azonban a nedves új hajtások, ha szükséges, csak megtöretnek. Az ajánlott porhanyítás a tartós szárazság káros befolyását a legbiztosabban enyhíti s a földet is termékenyíti.

A suhángok kiásására legjobb nehéz, egészen vasból készült aczélezott ásókat használni.

Hárman ily ásókkal ellátva a suháng körül állva attól jó egy lábnyi távolságra kissé oldalvást a gyökér alá szurják ásóikat s egyidejűleg megemelik azt, ekkor más két ember alányulva, egészen kiemeli.

Ügyelni kell, hogy az emelés függőlegesen történjék, nehogy a törzsnek oldalban való hajlítása következtében a gyöktörzs megrepedjen, s ennek következtében a tölgyesuháng élete veszélyeztessék.

Ha a kiemelt suháng gyökerétől a föld lerázott, annak az ásás következtében megsérült részei éles eszközzel simára és úgy metszendők, hogy a lefelé nyulók metszése a gödör fenekét érintse. Minthogy pedig mellőzhetlen, hogy a gyökérzet egy része kárba ne menjen, szükség ily arányban a koronát is megnyesni, hogy a megzavart egyensúly ismét helyreálltassék. A végajtás rendszeren érintetlenül marad s csak szükség esetén nyestetik a legközelebbi erőteljes rügyig vissza.

A metszés mértékéről határozott szabályokat adni nem lehet, látás és gyakorlat után a leghamarább bele lehet okulni. Ha dus koronát, hosszú ágakat hagyunk, annak az lesz a következése, hogy a rügyek nem hajtanak mind ki, a lombzat gyöngye és ritka lesz, mert a megapasztott gyökérzet nem képes elegendő tápanyagot nyújtani. Ha pedig igen nagyon megnyessük a koronát, akkor a törzs a fölöslegesen túduló tápanyag következtében különféle rendetlen s nem szívesen látott hajtásokra erőszakoltatik, mert nemcsak az alvó rügyek hajtanak ki, hanem a metszéseknél képződő beforradásból is jönnek elő hajtások, hogy az elmetsett szerveket pótolják.

A lyukakat inkább nagyobbra mint kisebbre kell ásni, 30'' átmérőnél kisebbek semmi esetre se legyenek, s arra kell főleg nézni, hogy a megmetszett gyökerek végei porhanyó földbe jussanak, hogy újabb gyökszálakat hajthassanak.

A lyukakból kiásott föld felső termékenyebb részét az alsótól kell különíteni, azt a gyökér alá és köré kell tenni, ezt pedig az üres hely kitöltésére használni.

Főfontosságu, hogy a suhángokat ne ültessék mélyebbre, mint azok a faiskolában állottak. A suhángok a mélyebb ültetés következtében felülről száradni kezdenek, többől gyöngé sarjakat hajtanak, s előbb vagy utóbb bizonyosan kivesznek.

A faiskolában sok kárt tesz a nyul meg az egér, az előbbit könnyen el lehet ijeszteni, az utóbbit megégetni. Legnagyobb kárt okoznak azonban a pajódok (a közcserebűly alakjai) különösen a fiatal csemetékben az által, hogy gyökereit lerágják. Ezeket azonkívül, hogy a forgatás és későbbi kapálás alkalmával szorgalmasan kell kiszedetni, még csak egy módon lehet kézre keríteni; tavasszal ugyanis a sorok közé itt-ott salátát kell vetni; mihelyest a saláta kikél s gyökere lemélyed, a pajód nem bántja a csemete gyökerét, hanem a salátának áll, s a hervadó saláták nyomán meglehet a pusztítókat fogni s kiirtani.

Wagner Károly.

A gabona-sorvetéshez.

A gabona-sorvetés méltán nagy érdeket gerjesztett a gazdaközönségnél, és hazánkban is számos követőre talált ezen epochális mivelésmód. Az eredmény több helyen kitünő; de nem mindenütt egyforma. Így a vélemények is elágazók — a sorvetés hasznossága megczélszerűsége fölött. Mi igen természetes. Mert valamint a legtöbb gazdasági eszközés meg ujtás — úgy a kérdésben forgó is — bizonyos viszonyok között fejlődvé n ki, csak analog viszonyok és kellő előfeltételek mellett hozhat másutt is várt sikert.

Utaljuk a szives olvasót, ezen nagyérdékü kérdésnek többoldalu taglalása tekintetében, azon összeállításra, melyet a gabonának soros vetéséről ezen lapok tavali folyamának 4-ik füzetében (155 és köv. lapokon) közöltünk. Szabadjon az ott mondottakhoz még e következő újabb adatokat csatolni.

Az ismeretes berlini gépgyár, Schneitler et Andree, körlevelet intézett az utóbbi két évben 200 oly gazdához, kik a nevezett cég által készített illetőleg javított Victoria-sorvetővel dolgoznak: lennének oly szivesek, a sorvetésre és a Victoria-sorvetőre nézve tett ta-